

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VIII. Solvuntur argumenta contendencia non dari habitus
supernaturales virtutum moralium, & alia quædam annotantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO SEPTIMA.

De habitibus supernaturalibus.

I. Præcipua difficultas est, an den- tur virtutes supernatu- rales.
EXPEDITIS iis, quæ ad virtutum naturalium cognitionem spectant, ut completus sit hic de virtutibus tractatus, aliquid necessariò de supernaturalibus addendum. Præcipuum verò, quod circa eas inquirendum occurrit, est utrùm de facto dentur hujusmodi virtutes supernaturales, seu habitus per se infusi, ad actus, qui naturæ viribus elici non possunt, producendos ordinati. Sermo autem est de virtutibus moralibus; dari enim virtutes Theologicas supernaturales, *Fidem* scilicet, *Spem*, & *Charitatem*, constans est Theologorum omnium sententia.

II. Prima sententia negat virtutes morales, per se infusas.
 Nonnulli itaque, hujus non infimæ notæ Theologi negant ullos dari hujusmodi habitus morales per se infusos, seu supernaturales: ita Scotus Dist. 56. quaest. 1. art. 1. Ockam in 4. quaest. 3. Gabriel Dist. 4. quaest. 1. art. 2. & 3. Fundamenta hujus sententiæ afferuntur postea cum solutionibus.

III. Secunda sententia habitus hocce morales dari affirmat.
 Secunda ergo & probabilior sententia affirmat dari hujusmodi habitus morales, per se infusos ad actus morales supernaturales eliciendos naturâ suâ ordinatos. Hæc est communis Theologorum opinio: eam tenet S. Thomas hic, quaest. 63. a. 3. cum suâ Scholâ, Suarez Tom. 3. de Gratiâ, lib. 6. cap. 9. Valentia, hic 19. 6. p. 1. Vasquez hic, Disp. 86. & nostri communiter.

IV. Habitibus supernaturales morales non probantur efficaci- ter ex Scri- pturâ.
 Varia Scripturæ loca afferunt aliqui, per quæ hanc sententiam efficaciter probari contendunt, ut dum Sapientiæ 8. vers. 7. ait Salomon: *Sobrietatem enim & Prudentiam docet, & Iustitiam, & Virtutem.* Et vers. 21. *Et ut scivi, quoniam aliter non possem esse continens, nisi Deus det, & hoc ipsum erat Sapientiæ, scire cujus esset hoc domum, &c.* Hæc tamen virtutum moralium infusorum existentiam non probant, optimè liquidem intelligi possunt de naturalibus, seu naturâ suâ acquisitis, quas Salomon à Deo accepit per accidens infusas, hænamque abundè sufficiebant ad effectus ibidem enumeratos; & quicquid de Sapientiâ illic dicitur, intelligi potest de naturali, præsertim si in excellenti gradu, ut Salomoni contigit, fuisset alicui infusus.

V. Alia virtutum moralium probationes ex Scripturâ desumptæ.
 Melius fortasse virtutum, seu habituum moralium per se infusorum existentiam quis probaverit ex illis Scripturæ locis, in quibus, factâ mentione virtutum, Deus peculiariter vocatur illarum auctor, quod arguere videtur virtutes hæc, seu habitus esse per se infusos, ac supernaturales. Hæc nihilominus de actuum supernaturalium productione intelligi commodè possunt, præsertim cum de virtutibus moralibus in peccatoribus dicantur, in quibus certum est nullum esse habitum morale supernaturalem; hi quippe habitus nunquam sine gratiâ reperiuntur: unde ex illis non convincitur existentia horum habituum.

VI. Opera moralia supernaturalia connaturaliter requirunt principium permanentens, sicut autem Theologi.
 Probatio ergo unica & sufficiens hujus conclusionis est, nam ut postea in materiâ de merito ostendam, nullum opus merè naturale est meritum gratiæ & gloriæ, nec habet sufficientem proportionem cum premio vitæ æternæ, qua de causa ponunt Theologi, *Fidem, Spem, & Charitatem*, seu actus Theologicos supernaturales, quamvis ut supra ostendi, dari possint actus *Fidei, Spei, & Charitatis* naturales: sicut ergo ad actus hocce su-

pernaturales eliciendos statuuntur à Theologis habitus, ut nimirum, quamvis elici possint per auxilium extrinsecum, habeant homines principium eorum permanens & stabile, idem dici debet de principiis elicivis actuum moralium supernaturalium, ut nimirum unicuique serici virtutum, *Iustitiæ, Humilitatis, Castitatis, &c.* suus respondeat habitus, seu principium constans, hujusmodi actuum permanenter productivum; connaturalius quippe ad hos actus eliciendos completur anima per hujusmodi principium, quam per auxilium extrinsecum.

Hæc, inquam, unica est hujus conclusionis ratio; si quis autem ab auctoritate eam probare velit, satis apertè doctrinam hanc tradere videtur Concilium Tridentinum Sess. 6. cap. 7. Ubi de justificatione impii loquens, eam definit esse renovationem interiorem per infusionem gratiæ & donorum: quæ verba, universalia cum sint, non est cur ea quis restringat ad solos habitus virtutum Theologicarum, præsertim cum, ut numero præcedente vidimus, eadem virtutum moralium hac in parte, & Theologicarum sitatio.

Eadem veritas à Clemente Quinto doceri videtur in Concilio Viennensi: cum enim non levis inter Scholasticos eo tempore esset circa virtutum tam Theologicarum, quam moralium infusionem disceptatio, multique nullos omnino virtutum habitus cum gratiâ infundi affirmarent, definit Pontifex in Baptismo simul cum gratiâ infundi virtutes: quod Pontificis pronunciatum nullo fundamento quis de solis virtutibus seu habitibus Theologicis dixerit intelligendum, cum Clemens indiscriminatim loquatur de omnibus. Hoc ergo Pontificis statum quamvis sententiam nostram non convincat, eam tamen probabilissimam reddit, & alterâ longè probabiliorē.

Accedit Patrum auctoritas, qui hoc non leviter insinuare videntur, maxime S. Gregorius Homil. 5. in Ezechielem, ubi sic habet. *In sanctorum quippe cordibus juxta quasdam virtutes (Spiritus Sanctus) semper permanet, &c.* inter has autem virtutes non tantum *Fidem, Spem & Charitatem*, seu Theologicas numerat, sed etiam morales, *Humilitatem, Castitatem, Iustitiam & Misericordiam.* Cum ergo dicat S. Doctor Spiritum Sanctum per has virtutes in Sanctorum cordibus manere, intelligi nequit de virtutum istarum actibus, actus quippe non permanent, sed momento interdum transeunt, ergo de aliquo permanente & stabili loquitur, & consequenter de horum actuum habitibus.

SECTIO OCTAVA.

Solvuntur argumenta contententiâ non dari habitus supernaturales virtutum moralium, & alia quadam annotantur.

OBJECES primò, hos habitus nullo modo esse necessarios, cum actus naturales virtutum moralium ad meritum gratiæ & gloriæ sufficiant, si à gratiâ dignificentur. Conf. neque enim in Scripturâ, Conciliis, aut Patribus ullum est hujusmodi habituum vestigium. Ad argumentum simul & confirmationem responsum est sectione præcedente, num. 6. & sequentibus, ubi ostendi actus merè naturales ad meritum non sufficere, & insuper probavi ad hos habitus statuendos non deesse auctoritatem.

VII. Virtutum moralium infusorum habitus probantur ex Concilio Tridentino.

VIII. Clementis V. pro virtutibus moralium infusorum habitibus auctoritas.

IX. Docent Patres dari habitus supernaturales virtutum moralium.

I. Ostensum jam est actus naturales non sufficere ad meritum.

II.
Habitus morales supernaturales non dant facile posse, sed simpliciter.

Hic argumentum omnibus solvendum est in habitibus Theologicis.

III.
Habitus infusi stare possunt cum contrariis habitibus vitiosis.

Dicunt aliqui habitus supernaturales facillime.

IV.
Certum est Fidem & Spem distinguere à Charitate.

V.
Quid de distinctione habituum moralium dicendum.

Habitus morales per se infusi sunt per modum potentia in supernaturalibus, sicut voluntas in naturalibus.

Objicies secundo, aperte contra omnem experientiam hujuscemodi habitus statui; si namque una cum gratia, ut nos asserimus, semper infundantur, & parvuli eos in Baptismo, & maximi etiam peccatores quamprimum convertuntur, recipiant, quod tamen plane falsum videtur, nec enim vel pueri baptizati, vel peccatores post conversionem inclinationem sentiunt ad virtutem, imò hi vehementissimas adhuc propensiones ad peccata sentiunt ex malis habitibus provenientes. Respondetur habitus hosc supernaturales non facilitare, sed solum reddere hominem potentem ad actus supernaturales illarum virtutum eliciendos. Et hoc argumentum solvendum est ab ipsis adversariis in iis, qui ubi multos actus infidelitatis aut desperationis eliciissent, postea conversi habitus Fidei & Spei supernaturales acciperent; hi namque homines non minorem adhuc ad actus desperationis & infidelitatis propensionem sentiunt, quam alii ad iram, superbiam, luxuriam, & alia hujuscemodi peccata, quibus antea assueverant: ergo eadem quoad hoc est difficultas de habitibus Theologicis, ac de moralibus.

Hinc etiam redditur ratio, cur habitus infusi, etiam intensi, stare possint cum habitibus contrariis vitiosis intensis, quod nimirum diversa habeant munera; illi siquidem ut dictum est, solum dant simpliciter posse, non facillime nec inclinant; habitus verò acquisiti, sive virtutum, sive vitiorum non dant simpliciter posse, actus enim virtutum naturalium sicut & vitiorum elicere possunt homines sine habitibus acquisitis: hanc ergo ob causam nil vetat quo minus in gradibus etiam intensis una consistant. Ab hac verò difficultate non satis se expediunt recentiores illi, qui habitus supernaturales, seu infusos dicunt facilitare, & inclinare: quam etiam sententiam sequitur P. Tannerus hic, Disp. 3. q. 4. num. vigesimo tertio. Hactenus de habitu per se infusorum exissentia.

Uterius itaque inquirimus, utrum & quomodo habitus supernaturales inter se distinguantur. Fidem & Spem à Charitate & ceteris habitibus infusis distinguere indubitatum est, cum frequenter destruantur, Fide & Spe etiamnum persistentibus. Idem est de habitu Spei respectu Fidei.

Tota itaque difficultas est de habitibus moralibus, utrum inter se distinguantur, an unus tantum sit habitus actuum diversissimorum, Humilitatis, Castitatis, Obedientia, Justitia, & aliarum omnium virtutum productivus: certe ex horum actuum & objectorum, in quibus actus hi feruntur, diversitate non infertur horum habituum distinctio, siquidem potentia ipsa, nempe voluntas, quamvis eisdem actus producat, est unica; cum ergo habitus isti morales per se infusi, sint ut dixi, per modum potentia in supernaturalibus, sicut voluntas in naturalibus, non apparet cur magis sint plures habitus, quam plures voluntates. Neque ex separatione à se invicem infertur eorum distinctio, semper enim simul & producuntur & destruantur.

Ego, ut quid hac in re sentiam, declarem, existimo possibile esse habitus supernaturales virtutum moralium inter se realiter distinctos, quorum singuli singulis actibus notabiliter diversis, ut Castitatis, Humilitatis, Obedientia, &c. respondeant. Existimo nihilominus possibilem similiter esse unum habitum, omnium horum actuum productivum, ut num. precedente dixi de voluntate: sic Disp. 16. de Anima, sect. 6. ostendi species impressas sensuum materialium esse objective indivisibiles, & omnes fatentur dari posse actum intellectus qui diversissima simul objecta repræsentet: sic etiam, ut Disp. 4. de Anima ostendi, plurimorum opinio est, partes animæ bruti esse homogeneas, sicque partem quæ est in pede producere posse actum videndi, audiendi, gustandi &c. quid ergo vetat habitum quendam supernaturalem esse possibilem qui tantundem præter, seu actus diversissimos producat.

Dicendum nihilominus, quamvis hujuscemodi habitus, qui ad varios, eosque diversissimos actus concurrat, sit possibile; dicendum inquam, habitus morales supernaturales de facto distinguere inter se realiter, & alium esse habitum Castitatis, alium Humilitatis, Misericordia, Justitia, &c. sicut in habitibus naturalibus contingit: non tamen idem est fundamentum hos habitus & illos realiter à se invicem distinguendi, in his quippe existere unus habitus potest sine alio, sæpe enim contingit ut quis misericors sit, seu benignus in pauperes, & tamen incontinentis, & sic de ceteris: habitus verò morales supernaturales nunquam, ut dixi, separantur, sed producuntur simul omnes, & omnes simul destruantur: unde propter auctoritatem magis quam rationem tenenda est hæc conclusio, communis enim Theologorum sententia eos distinguit, quibus proinde nolo refragari.

Quod si quis magis adhuc minutim procedat, & hos habitus in varios parciales habitus dividat, & in habitu Castitatis exempli gratia unum habitum partialem statuat pro virginitate, alium pro castitate conjugali, &c. & ex his omnibus unum integrari habitum totalem velit, nec abnuo, nec abnuo, quique quod habet amplectatur.

Quæres, utrum virtutes morales, de quibus diximus, distinguantur à charitate? Qui has virtutes inter se identificaret, eodem modo identificari eas diceret cum charitate, & consequenter qui charitatem assereret non distinguere à gratia, eandem similiter fortè identificaret cum gratia. Dicendum nihilominus eas, ut inter se, ita & à gratia distinguere: Concilium enim Tridentinum Sess. 6. cap. 7. ait justificationem impii fieri per susceptionem voluntariam gratia & donorum; ergo gratia à donis seu virtutibus distinguitur. Distingui etiam virtutes hæc morales à Charitate, doctrina est à Theologis omnibus recepta, & ob eorum auctoritatem, quamvis aliud non esset, tenenda. Hactenus de virtutibus. De habitibus hæc moralibus per se infusis iterum recurret sermo infra, Disp. 121. sect. 3. & 4.

VI.
Possibile sunt plures habitus morales, & unus etiam actuum omnium, quantumcumque diversorum productivus.

VII.
Habitus morales per se infusi realiter inter se distinguuntur.

Differentia inter habitus morales naturales, & supernaturales.

VIII.
Dividit possunt hi habitus in varios habitus partiales.

IX.
Virtutes morales, ut à se, ita & à Charitate distinguuntur.

Certum est eos distinguere à gratia.